A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2012. március 15.*

„Szerzői és szomszédos jogok az információs társadalomban — A Római Egyezmény, a TRIPs Megállapodás és a WPPT közvetlen alkalmazhatósága az uniós jogrendben — 92/100/EK irányelv — A 8. cikk (2) bekezdése — 2001/29/EK irányelv — A »nyilvánossághoz közvetítés« fogalma — Rádión keresztül sugárzott hangfelvételek fogorvosi rendelőben történő nyilvánossághoz közvetítése”

A C-135/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte d’appello di Torino (Olaszország) a Bírósághoz 2010. március 15-én érkezett, 2010. február 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Società Consortile Fonografici (SCF)**

és

Marco Del Corso

között,

a **Procuratore generale della Repubblica**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, J. Malenovský (előadó), Juhász E., G. Arestis és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. április 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Società Consortile Fonografici (SCF) képviseletében L. Ubertazzi, F. Pocar és B. Ubertazzi avvocati,

– M. Del Corso képviseletében R. Longhin, A. Tigani Sava, L. Bontempi és V. Vaccaro avvocati,

* Az eljárás nyelve: olasz.

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,

– Írország képviseletében D. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítője: E. Fitzsimons és J. Jeffers barristers,

– a görög kormány képviseletében G. Papadaki, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében J. Gstalter, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Samnadda és S. La Pergola, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2011. június 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv (HL L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o.) 8. cikke (2) bekezdésének értelmezésére, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) 3. cikkének értelmezésére irányul.

2 Ezt a kérelmet a Società Consortile Fonografici (a továbbiakban: SCF) és M. Del Corso fogszakorvos között, védelemben részesülő hangfelvételeknek az utóbbi személy magánrendelőjében történő sugárzása tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

3 A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló egyezmény (a továbbiakban: TRIPs Megállapodás), amely az 1994. április 15-én Marrakeshben aláírt és a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal (HL L 336., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.) jóváhagyott, a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó egyezmény 1 C. mellékletét képezi, tartalmazza „A szellemi tulajdonjogok megadásának, terjedelmének és felhasználásának alapkövetelményei" alcímű II. részt. Az említett egyezmény e részében található a 14. cikk (1), (2) és (6) bekezdése, amelyek a következőképpen rendelkeznek:

„(1) A hangfelvételen rögzített előadásuk tekintetében az előadóművészek jogosultak megtiltani a hozzájárulásuk nélküli következő cselekményeket: rögzítetlen előadásuk rögzítését és az ilyen rögzítés sokszorosítását. Az előadóművészek jogosultak megtiltani a hozzájárulásuk nélküli következő cselekményeket is: élő előadásaik sugárzását és a közönséghez közvetítését.

(2) A hangfelvételgyártókat megilleti a hangfelvételeik közvetlen vagy közvetett sokszorosítása engedélyezésének vagy megtiltásának joga.

[…]

(6) A fenti (1)–(3) bekezdéssel adott jogok tekintetében bármely tag rendelkezhet feltételekről, korlátozásokról, kivételekről és fenntartásokról olyan mértékig, amint ezt [az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-án Rómában létrejött nemzetközi egyezmény (a továbbiakban: Római Egyezmény)] lehetővé teszi. Mindazonáltal a Berni Egyezmény (1971) 18. cikkének előírásai is megfelelően alkalmazandók az előadóművészek és a hangfelvételgyártók hangfelvételekre vonatkozó jogaira."

4 A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) 1996. december 20-án Genfben elfogadta a WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződését (kihirdette: a 2004. évi XLIX. törvény) (a továbbiakban: WPPT), valamint a WIPO Szerzői Jogi Szerződését (kihirdette: a 2004. évi XLIX. törvény) (a továbbiakban: WCT). Ezt a két szerződést az Európai Közösség nevében a 2000. március 16-i 2000/278/EK tanácsi határozat (HL L 89., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.) hagyta jóvá.

5 A WPPT 1. cikkének szövege a következőképpen hangzik:

„(1) E Szerződés nem csorbítja a Szerződő Felek egymással szemben [a Római Egyezmény] alapján fennálló kötelezettségeit.

(2) Az e Szerződés alapján biztosított védelem nem érinti, és nem befolyásolja az irodalmi és művészeti alkotásokhoz fűződő szerzői jogi védelmet. Következésképpen e Szerződés egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az az említett védelmet csorbítaná.

(3) E Szerződés nem függ össze más szerződésekkel, és nem csorbítja a más szerződések hatálya alá tartozó jogokat és kötelezettségeket."

6 A WPPT 2. cikkének b) pontja értelmében a „hangfelvétel" „egy előadás hangjainak vagy más hangoknak, vagy hangok egyéb megjelenítésének a rögzítését jelenti, a filmalkotásban vagy egyéb audiovizuális műben foglalt rögzítési forma kivételével".

7 A WPPT 2. cikkének d) pontja úgy rendelkezik, hogy a „hangfelvétel-előállító" „azt a természetes vagy jogi személyt jelenti, aki vagy amely egy előadás hangjainak vagy más hangoknak, illetve hangok megjelenítésének az első rögzítését kezdeményezi, és az ezzel kapcsolatos felelősséget viseli".

8 A WPPT 2. cikkének g) pontja szerint előadás vagy hangfelvétel „nyilvánossághoz közvetítése" „az előadás hangjainak vagy hangfelvételen rögzített hangoknak, illetve azok megjelenítéseinek a nyilvánosság számára, a sugárzás kivételével, bármilyen eszközzel történő átvitelét jelenti. A 15. cikk alkalmazásában »nyilvánossághoz közvetítés« a hangfelvételen rögzített hangoknak, illetve azok megjelenítéseinek a nyilvánosság számára való hallhatóvá tétele is."

9 A WPPT „A rögzített előadások hozzáférhetővé tételének joga" címet viselő 10. cikkében a következőképpen rendelkezik:

„Az előadóművészek kizárólagos joga, hogy engedélyezzék a hangfelvételeken rögzített előadásaiknak vezeték útján vagy vezeték nélkül a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy a nyilvánosság tagjai az azokhoz való hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg."

10 A WPPT „A hangfelvételek hozzáférhetővé tételének joga" címet viselő 14. cikkében a következőket írja elő:

„A hangfelvétel-előállítók kizárólagos joga, hogy engedélyezzék hangfelvételeiknek vezeték útján vagy vezeték nélkül a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy a nyilvánosság tagjai az azokhoz való hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg."

11 A WPPT „Díjigény a sugárzásért és a nyilvánossághoz közvetítésért” címet viselő 15. cikkének szövege a következőket tartalmazza:

„(1) Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók egyszeri megfelelő díjazásra tarthatnak igényt a kereskedelmi célból kiadott hangfelvételek közvetlen vagy közvetett, sugárzás vagy a nyilvánossághoz való bármilyen közvetítés útján történő felhasználásáért.

(2) A Szerződő Felek nemzeti jogszabályaikban úgy rendelkezhetnek, hogy az egyszeri megfelelő díjazásra való igényt az előadóművész vagy a hangfelvétel előállítója, vagy mindkettő érvényesítheti a felhasználóval szemben. A Szerződő Felek nemzeti jogszabályokat fogadhatnak el, amelyek, az előadóművész és a hangfelvétel előállítója közötti megállapodás hiányában, meghatározzák a díjnak az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti felosztására vonatkozó feltételeket.

(3) Bármely Szerződő Fél a WIPO főigazgatójánál letétbe helyezett nyilatkozatban kijelentheti, hogy az (1) bekezdés rendelkezéseit csak bizonyos felhasználások tekintetében alkalmazza, illetőleg más módon korlátozza azok alkalmazását, vagy egyáltalán nem alkalmazza azokat a rendelkezéseket.

(4) E cikk alkalmazásában a vezeték útján vagy vezeték nélkül oly módon a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett hangfelvételek, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg, úgy tekintendők, mint amelyeket kereskedelmi célból adtak ki.”

12 A WPPT 23. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A Szerződő Felek vállalják, hogy jogrendszerükkel összhangban meghozzák az e Szerződés alkalmazásának biztosításához szükséges intézkedéseket.”

13 A WCT „A nyilvánossághoz közvetítés joga” címet viselő 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Nem csorbítva a Berni Egyezmény 11. cikkének (1)ii. pontját, 11a. cikkének (1)i. és (ii) pontját, 11b. cikkének (1)ii. pontját, 14. cikkének (1)ii. pontját és 14a. cikkének (1) bekezdését, az irodalmi és művészeti alkotások szerzőinek kizárólagos joga, hogy műveiket vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon a nyilvánossághoz közvetítsék, és hogy erre másnak engedélyt adjanak, ideértve a műveiknek a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy a közönség tagjai az említett művekhez való hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.”

14 Az Európai Unió a Római Egyezményben nem részes fél, ellentétben az Unió valamennyi tagállamával, Málta kivételével.

15 A Római Egyezménynek a hangfelvételek másodlagos felhasználására vonatkozó 12. cikke alapján:

„Ha valamely kereskedelmi célokra kiadott hangfelvételt vagy arról készült másolatot közvetlen módon sugárzásra vagy nyilvánossághoz közvetítésre használnak fel, a felhasználó egyszeri, méltányos díjazást köteles fizetni az előadóknak, vagy a hangfelvételek előállítóinak, vagy mindkét félnek. […]”

Az uniós jog

16 A 94/800 határozat utolsó preambulumbekezdése a következőképpen hangzik:

„mivel a [WTO-t] létrehozó egyezmény – beleértve annak mellékleteit is – természeténél fogva nem alkalmas arra, hogy közvetlenül hivatkozzanak rá a Közösség vagy a tagállamok bíróságai előtt”.

17 A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 376., 28. o.), amely 2007. január 16-án lépett hatályba, egységes szerkezetbe foglalta és hatályon kívül helyezte a 92/100 irányelvet.

18 Mindazonáltal, tekintettel az alapjogvita tényállása megvalósulásának időpontjára, az még a 92/100 irányelv hatálya alá tartozik.

19 A 92/100 irányelv hetedik preambulumbekezdése a következőképpen fogalmaz:

„mivel a szerzők és előadóművészek alkotó és művészi tevékenysége megkívánja, hogy további alkotó és művészi tevékenységük biztosítása érdekében megfelelő jövedelmük legyen; mivel a hangfelvételek és filmek előállításához szükséges ráfordítások különösen jelentősek és kockázatosak; mivel e jövedelem és a ráfordítás megtérülésének lehetősége csak akkor biztosítható hatékonyan, ha a jogosultak megfelelő jogi védelemben részesülnek”.

20 Ezen irányelv tizedik preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„mivel a tagállamok jogszabályait úgy kell egymáshoz közelíteni, hogy az ne legyen ellentétes [helyesen: hogy azok ne legyenek ellentétesek] olyan nemzetközi egyezményekkel, amelyeken számos tagállam szerzői és szomszédos joga alapul”.

21 A 92/100 irányelv 8. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(2) A tagállamok biztosítják azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül.

(3) A tagállamok a műsorsugárzó szervezetek számára kizárólagos jogot biztosítanak sugárzott műsoraik vezeték nélküli sugárzásának, illetve nyilvánossághoz történő közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, amennyiben e közvetítés olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára.”

22 A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok biztosítják azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül.”

23 A 2001/29 irányelv (15) és (25) preambulumbekezdése a következőképpen hangzik:

„(15) A [WIPO] szervezésében 1996 decemberében tartott diplomáciai konferencia eredményeképpen két új szerződést fogadtak el, a[WCT-t], illetve a [WPPT-t]. […] Ez az irányelv egyben számos ilyen nemzetközi kötelezettség végrehajtását is szolgálja.

[…]

(25) A szerzői jogi védelem alatt álló művek, illetve a szomszédos jogi védelem tárgyát képező teljesítmények hálózaton történő lehívásos átvitelével kapcsolatos védelem jellegét és szintjét illető jogbizonytalanságot a védelem közösségi szintű harmonizálásával kell kiküszöbölni. Egyértelművé kell tenni, hogy az ezen irányelv által elismert jogosultaknak kizárólagos joga van a szerzői jogi védelem alatt álló műveknek, illetve a szomszédos jogi védelem tárgyát képező teljesítményeknek a nyilvánosság számára interaktív lehívásos átvitel útján történő hozzáférhetővé tételére. Az ilyen interaktív lehívásos átvitel jellemzője, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg."

24 A 2001/29 irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

(2) A tagállamok biztosítják a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát akár vezetékes akár vezeték nélküli, illetve oly módon történő hozzáférhetővé tétel esetében is, amikor a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg:

a) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;

b) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;

c) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és a többszörözött példányai tekintetében;

d) a műsorsugárzó számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt jogok nem merülnek ki a nyilvánossághoz közvetítés vagy a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel egyetlen, e cikkben említett cselekménye révén sem."

A nemzeti jog

25 A szerzői és szomszédos jogok védelméről szóló, 1941. április 22-i 633. sz. olasz törvény (legge n° 633 recante protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio, *Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana*, 1941. július 16-i 166. szám) alapeljárásra alkalmazandó változatának 72. cikke, amelynek a helyébe az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet átültető, 2003. április 9-i 68. sz. törvényerejű rendelet (decreto legislativo n° 68, attuazione della direttiva 2001/29/CE sull'armonizzazione di taluni aspetti del diritto d'autore e dei diritti connessi nella società dell'informazione, a GURI rendes kiadása, 2003. április 14-i 87. szám, a továbbiakban: 1941. évi módosított törvény) 11. cikke lépett, az alapeljárás vonatkozásában hatályos szövege szerint (a továbbiakban: 1941. évi törvény) a következőképpen rendelkezik:

„A szerzőt az I. cím alapján megillető jogok sérelme nélkül a hangfelvétel-előállítót a következő cikkekben megállapított tartamban és feltételek szerint megilletik a következő kizárólagos jogok:

a) a hangfelvételei közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben, bármely másolási eljárással történő többszörözésének engedélyezése;

b) a hangfelvételek példányai terjesztésének engedélyezése. A kizárólagos terjesztési jog nem merül ki az Európai Közösség területén belül, kivéve ha a hangfelvétel-hordozó első eladása valamely tagállamban az előállító által vagy az ő hozzájárulásával történt;

c) a hangfelvételek példányai bérbeadásának és haszonkölcsönbe adásának engedélyezése. Ez a jog nem merül ki a műpéldányok bármilyen formában történő eladása vagy terjesztése által;

d) hangfelvételei nyilvánosság számára olyan módon történő hozzáférhetővé tételének engedélyezése, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg. Ez a jog nem merül ki a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel egyetlen cselekménye révén sem."

26 Az 1941. évi törvény 73. cikke, amelynek helyébe a 68. sz. törvényerejű rendelet 12. cikke lépett, a következőket állapítja meg:

„A hangfelvétel-előállítót, valamint azokat az előadóművészeket, akiknek az előadását hangfelvételen rögzítették, illetve többszörözték – függetlenül az őket megillető terjesztés, bérbeadás és haszonkölcsönbe adás jogától – díjazás illeti meg a hangfelvételek filmalkotások vagy rádiós és televíziós sugárzás útján történő kereskedelmi nyereséget célzó felhasználása után, beleértve a műholdas nyilvánossághoz közvetítést is, a nyilvános táncmulatságokon és vendéglátó-ipari egységekben és ugyanezen hangfelvételek bármilyen más nyilvános felhasználása után. E jog gyakorlása az előállítót illeti meg, aki a díjakat felosztja az előadóművészek között. […]"

27 Az 1941. évi törvény 73a. cikke, amelyet az 1994. november 16-i 685. sz. törvényerejű rendelet (decreto legislativo n°685, attuazione della direttiva 92/100/CEE concernente il diritto di noleggio, il diritto di prestito e taluni diritti connessi al diritto d'autore in materia di proprieta intellettuale [GURI 1994. december 16-i 293. szám]) 9. cikke vezetett be, a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az előadóművészeket és a felhasznált hangfelvétel előállítóit méltányos díjazás illeti meg akkor is, ha a 73. cikk szerinti felhasználás nem kereskedelmi nyereséget célzó.

(2) Ezt a díjazást a [1941. évi törvény végrehajtási] rendelet[é]ben foglalt rendelkezések alapján kell meghatározni, elszámolni és felosztani, kivéve ha a felek eltérően állapodnak meg."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

28 Az SCF közös jogkezelési tevékenységet folytat Olaszországban és külföldön, így megbízottként kezeli az egyesült hangfelvétel-előállítók jogait, beszedi és felosztja azok jogdíjait.

29 Az SCF megbízotti tevékenysége keretében tárgyalásokat folytatott az Olasz Fogorvosok Szövetségével (Associazione Nazionale Dentisti Italiani) a hangfelvételek bármely – például a szabadfoglalkozású tevékenységet végzők rendelőiben történő – „nyilvánossághoz közvetítéséért" járó, az 1941. évi törvény 73., illetve 73a. cikke szerinti méltányos díjazást megállapító kollektív szerződés megkötése érdekében.

30 Miután e tárgyalások nem vezettek eredményre, 2006. június 16-án az SCF a Tribunale di Torino előtt pert indított M. Del Corso ellen annak megállapítása iránt, hogy ő a torinói fogászati magánrendelőjében védelem alatt álló hangfelvételeket sugárzott háttérzeneként, és mivel az ilyen tevékenység „nyilvánossághoz közvetítésnek" minősül az 1941. évi törvény, és úgyszintén a nemzetközi és uniós jog alapján, vonatkozásában méltányos díj fizetendő.

31 M. Del Corso perbeli védekezésében többek között arra hivatkozott, hogy rendelőjében rádió sugározta a zenét, és hogy az SCF csak a hangfelvételt rögzítő hordozó felhasználása esetén hivatkozhat a szerzői jogokra, míg a rádióközvetítés hallgatásáért járó jogdíjat nem a hallgatónak, hanem a rádió- vagy

televízióállomásnak kell megfizetnie. Az 1941. évi törvény ugyanis kifejezetten különbséget tesz a lemez, illetve a rádiókészülék használata után fizetendő jogdíj között.

32 M. Del Corso kifejtette, hogy mindenesetre az 1941. évi törvény 73. és 73a. cikke nem alkalmazható a jelen ügyben. Ezek a cikkek szerinte ugyanis a hangfelvételek nyilvános helyeken történő nyilvánossághoz közvetítésére és bármely más nyilvános felhasználására vonatkoznak. Márpedig a közegészségügyi szolgáltató intézményektől eltérően egy fogorvosi magánrendelő nem minősíthető nyilvános helynek.

33 A Tribunale di Torino a 2008. május 16-i végzéssel módosított 2008. március 20-i ítéletében elutasította az SCF kérelmét, mivel úgy ítélte meg, hogy az adott ügyben kizárt a kereskedelmi nyereséget célzó közvetítés, hogy a fogorvos kiválasztásakor a vendég számára irreleváns, hogy milyen zenét sugároznak a fogorvosi rendelőben, és hogy az adott helyzet nem tartozik az 1941. évi törvény 73a. cikkében foglaltak hatálya alá, mivel a fogorvosi rendelő magánrendelő, és ezért nem lehet hasonlónak tekinteni egy nyilvános hellyel vagy a nyilvánosság számára nyitva álló hellyel, mivel a betegek nem el nem különülő közönséget alkotnak, hanem egyénileg azonosíthatók, és általában időpont alapján, de mindenesetre a fogorvos egyetértésével térhetnek be a rendelőbe.

34 Az SCF az ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a Corte d'appello di Torino előtt.

35 A Corte d'appello di Torino úgy ítélte meg, hogy kétely merül fel azzal kapcsolatban, hogy a nemzetközi és az uniós szabályozás értelmében a „nyilvánossághoz közvetítés" fogalmába tartozik-e a hangfelvételeknek szabadfoglalkozású tevékenységet végzők rendelőiben, így például fogorvosi rendelőkben történő sugárzása, ezért felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A közösségi jogrendben közvetlenül alkalmazandó-e a [Római Egyezmény], a TRIPs Megállapodás […] és a […] WPPT?

2) Magánszemélyek között közvetlenül alkalmazandók-e a fent nevezett egységes nemzetközi jogi jogforrások?

3) A »nyilvánossághoz közvetítésnek« az idézett egyezményjogi szövegekben foglalt fogalma megegyezik-e annak a [92/100] és [2001/29] irányelvekben foglalt közösségi jogi fogalmával, nemleges válasz esetén pedig melyik jogforrás irányadó?

4) »Nyilvánossághoz közvetítésnek« vagy »nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételnek« minősül-e a [2001/29] irányelv 3. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében az, ha szabadfoglalkozású, gazdasági tevékenységet végző fogorvosi magánrendelőkben ingyenesen hangfelvételeket sugároznak a páciensek számára, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek?

5) A hangfelvétel-előállítók számára keletkeztet-e jogot díjazásra az ilyen sugárzási tevékenység?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első három kérdésről

36 A kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálandó első három kérdése lényegében először is arra irányul, hogy a Római Egyezmény, a TRIPs Megállapodás és a WPPT közvetlenül alkalmazandó-e az uniós jogrendben, és a magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak-e rájuk. Továbbá azt szeretné

tudni, hogy a „nyilvánossághoz közvetítésnek” az ezen nemzetközi egyezményekben foglalt fogalma megegyezik-e annak a 92/100 és 2001/29 irányelvekben foglalt fogalmával, és végül hogy ez utóbbi kérdésre adott nemleges válasz esetén melyik jogforrás irányadó.

37 Elsőként arra a kérdésre vonatkozóan, hogy a Római Egyezmény, a TRIPs Megállapodás és a WPPT közvetlenül alkalmazandó-e az uniós jogrendben, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 216. cikk (2) bekezdése alapján „[a]z Unió által megkötött megállapodások kötelezőek az Unió intézményeire és tagállamaira”.

38 A TRIPs Megállapodást és a WPPT-t az Unió aláírta, jóváhagyásuk pedig a 94/800, illetve a 200/278 határozattal történt. Következésképpen ez az egyezmény és ez a szerződés kötelező az Unió intézményeire és tagállamaira.

39 Ezenkívül a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az Unió által megkötött egyezmények rendelkezései az uniós jogrend szerves részét képezik (a 181/73. sz. Haegeman-ügyben 1974. április 30-án hozott ítélet [EBHT 1974., 449. o.] 5. pontja; a 12/86. sz. Demirel-ügyben 1987. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 1987., 3719. o.] 7. pontja és a C-301/08. sz. Bogiatzi-ügyben 2009. október 22-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-10185. o.] 23. pontja), és ezért alkalmazandóak rá.

40 Ez vonatkozik a TRIPs Megállapodásra és a WPPT-re is.

41 A Római Egyezménnyel kapcsolatban rá kell mutatni arra, hogy egyrészt az Unió nem részes fél ebben az egyezményben, másrészt pedig nem tekinthető olyannak, mint amely helyettesíti a tagállamokat az egyezmény alkalmazási területén, már csak azért sem, mert azok nem is mind részesei az említett egyezménynek (lásd analógia útján a C-188/07. sz. Commune de Mesquer ügyben 2008. június 24-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-4501. o.] 85. pontját).

42 Következésképpen a Római Egyezmény rendelkezései nem képezik részét az uniós jogrendnek.

43 Másodikként azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak-e a TRIPs Megállapodásra és a WPPT-re, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az még nem elegendő, hogy az uniós jogrend részét képezik. Az is szükséges, hogy tartalmi szempontból feltétel nélkülinek és kellően pontosnak tűnjenek, és hogy jellegük és felépítésük ne gátolja a közvetlen hivatkozhatóságot (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Demirel-ügyben hozott ítélet 14. pontját. a C-162/96. sz. Racke-ügyben 1998. június 16-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3655. o.] 31. pontját, valamint a C-344/04. sz., IATA és ELFAA ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-403. o.] 39. pontját).

44 Az első feltétel akkor teljesül, ha a hivatkozott rendelkezések olyan világos és pontosan meghatározott kötelezettséget tartalmaznak, amelynek végrehajtása vagy hatálya semmilyen későbbi aktusnak nincs alárendelve (lásd ebben az értelemben a C-213/03. sz. Pêcheurs de l’étang de Berre ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7357. o.] 39. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-240/09. sz. Lesoochranárske zoskupenie ügyben 2011. március 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-1255. o.] 44. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

45 A TRIPs Megállapodással kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a 94/800 határozat utolsó preambulumbekezdése szerint a WTO-t létrehozó egyezmény – beleértve annak mellékleteit is – nem alkalmas arra, hogy közvetlenül hivatkozzanak rá az Unió és a tagállamok bíróságai előtt.

46 Ezenkívül a Bíróság már kimondta, hogy a TRIPs Megállapodás rendelkezései – jellegüket és felépítésüket tekintve – nem rendelkeznek közvetlen hatállyal, és nem keletkeztetnek olyan jogokat, amelyekre az uniós jog értelmében magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak a bíróság előtt (lásd ebben az értelemben a C-149/96. sz., Portugália kontra Tanács ügyben 1999. november 23-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8395. o.] 42–48. pontját, a C-300/98. és C-392/98. sz., Dior és társai egyesített

ügyekben 2000. december 14-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-11307. o.] 44. pontját, valamint a C-245/02. sz. Anheuser-Busch-ügyben 2004. november 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-10989. o.] 54. pontját).

47 A WPPT-vel kapcsolatban arra kell rámutatni, hogy 23. cikkének (1) bekezdése értelmében a Szerződő Felek vállalják, hogy jogrendszerükkel összhangban meghozzák a WPPT alkalmazásának biztosításához szükséges intézkedéseket.

48 Ebből következően a WPPT rendelkezéseinek alkalmazása végrehajtását vagy hatályát illetően későbbi aktusoknak van alárendelve. Következésképpen az ilyen rendelkezéseknek nincsen közvetlen hatályuk az uniós jogban, és nem keletkeztethetnek olyan jogokat, amelyekre az uniós jog értelmében magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak a bíróság előtt.

49 A Római Egyezményt illetően rá kell mutatni arra, hogy a WPPT 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az nem csorbítja a Szerződő Felek egymással szemben a Római Egyezmény alapján fennálló kötelezettségeit.

50 Következésképpen az Európai Unió annak ellenére, hogy a Római Egyezményben nem részes fél, a WPPT 1. cikkének (1) bekezdése alapján köteles arra, hogy ne gátolja az ezen egyezmény alapján fennálló tagállami kötelezettségeket. Ezért a Római Egyezmény közvetett hatásokat vált ki az Unión belül.

51 Harmadikként, azt a kérdést illetően, hogy milyen kapcsolatban áll egymással a „nyilvánossághoz közvetítésnek” a TRIPs Megállapodásban, a WPPT-ben és a Római Egyezményben foglalt, valamint a 92/100 és a 2001/29 irányelvben foglalt fogalma, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog rendelkezéseit, amennyire lehetséges, a nemzetközi jog figyelembevételével kell értelmezni, különösen, amikor e rendelkezések pontosan az Unió által megkötött nemzetközi megállapodások végrehajtását szolgálják (lásd többek között a C-341/95. sz. Bettati-ügyben 1998. július 14-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-4355. o.] 20. pontját és a C-306/05. sz. SGAE-ügyben 2006. december 7-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-11519. o.] 35. pontját).

52 E tekintetben vitathatatlan – amint a 2001/29 irányelv (15) preambulumbekezdéséből is következik –, hogy ezen irányelv egyik célja az – ugyanezen preambulumbekezdés szerint a szerzői jog és a szomszédos jogok nemzetközi védelmét korszerűsítő – WCT és WPPT alapján az Uniót terhelő bizonyos újabb kötelezettségek végrehajtása. Ilyen körülmények között az ebben az irányelvben foglalt fogalmakat – amennyire lehetséges – erre a két szerződésre tekintettel kell értelmezni (lásd ebben az értelemben a C-456/06. sz. Peek & Cloppenburg ügyben 2008. április 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2731. o.] 31. pontját).

53 A 92/100 irányelv (10) preambulumbekezdéséből továbbá az következik, hogy a tagállamok jogszabályait úgy kell egymáshoz közelíteni, hogy azok ne legyenek ellentétesek olyan nemzetközi egyezményekkel, amelyeken számos tagállam szerzői és szomszédos joga alapul.

54 Az említett irányelv a szellemi tulajdon egyes vonatkozásainak a szerzői és szomszédos jogok területén releváns nemzetközi jogi egyezmények – így különösen a Római Egyezmény, a TRIPs Megállapodás és a WPPT – tiszteletben tartásával történő összehangolására irányul, így vélelmezhetően olyan szabályokat állít fel, amelyek összeegyeztethetőek az ezekben az egyezményekben foglaltakkal.

55 Mindezekből a megfontolásokból az következik, hogy a 92/100 és a 2001/29 irányelvben szereplő fogalmakat, köztük a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát az említett nemzetközi egyezményekben szereplő megfelelő fogalmakra tekintettel kell értelmezni, méghozzá oly módon, hogy ez utóbbiakkal – a fogalmakat körülvevő szövegkörnyezetet és a vonatkozó szellemi tulajdonjogi egyezmények rendelkezéseivel elérni kívánt célt is figyelembe véve – továbbra is összeegyeztethetőek legyenek.

56 A fenti megállapításokra tekintettel az első három kérdésre a következő választ kell adni:

– a TRIPs Megállapodás és a WPPT rendelkezései alkalmazandóak az uniós jogrendben;

– mivel a Római Egyezmény az Európai Unió jogrendjének nem alkotja részét, nem alkalmazandó az uniós jogrendben, azonban közvetett hatásokat vált ki benne;

– magánszemélyek nem hivatkozhatnak közvetlenül sem a Római Egyezményre, sem a TRIPs Megállapodásra, illetve a WPPT-re;

– a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát a Római Egyezményben, a TRIPs Megállapodásban, valamint a WPPT-ben szereplő megfelelő fogalmakra tekintettel kell értelmezni, méghozzá oly módon, hogy ez utóbbiakkal – a fogalmakat körülvevő szövegkörnyezetet és a vonatkozó szellemi tulajdonjogi egyezmények rendelkezéseivel elérni kívánt célt is figyelembe véve – továbbra is összeegyeztethető legyen.

A negyedik és az ötödik kérdésről

Előzetes észrevételek

57 A kérdést előterjesztő bíróság negyedik és ötödik kérdése arra irányul, hogy „nyilvánossághoz közvetítésnek” vagy „nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételnek” minősül-e a 2001/29 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében az, ha szabadfoglalkozású tevékenység végzése keretében fogorvosi magánrendelőkben ingyenesen hangfelvételeket sugároznak a páciensek számára, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek, és hogy az ilyen sugárzás a hangfelvétel-előállítók számára keletkeztet-e jogot díjazásra.

58 E tekintetben először is arra kell rámutatni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az említett kérdések szövegében a 2001/29 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének b) pontjára hivatkozik, amely a hangfelvétel-előállítók arra irányuló kizárólagos jogára vonatkozik, hogy a nyilvánosság számára engedélyezzék, illetve megtiltsák hangfelvételeik vezetékes vagy vezeték nélküli, oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

59 Amint az a 2001/29 irányelvre vonatkozó javaslat (COM(97) 628) indokolásából is következik, és az irányelv (25) preambulumbekezdése is megerősíti, a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel az említett rendelkezés értelmében az „interaktív lehívásos átvitelre” irányul, amelynek az a jellemzője, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

60 Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapjogvitában csupán arról van szó, hogy egy fogorvosi rendelőben zenét sugároznak az ott tartózkodó páciensek számára, nem pedig interaktív lehívásos átvitelről.

61 Az állandó ítélkezési gyakorlatból azonban az következik, hogy a Bíróságnak annak érdekében, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon, adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (a C-286/05. sz. Haug-ügyben 2006. május 4-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-4121. o.] 17. pontja, valamint a C-420/06. sz. Jager-ügyben 2008. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-1315. o.] 46. pontja).

62 Ezenkívül a Bíróság annak érdekében, hogy a nemzeti bíróságnak ilyen hasznos választ adjon, figyelembe vehet olyan uniós jogi normákat, amelyekre a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseiben nem hivatkozott (a C-329/06. és C-343/06. sz., Wiedemann és Funk

egyesített ügyekben 2008. június 26-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-4635. o.] 45. pontja, valamint a C-145/09. sz. Tsakouridis-ügyben 2010. november 23-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-11979. o.] 36. pontja).

63 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése annak biztosítására irányul, hogy a felhasználó az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók számára méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz történő közvetítése esetén.

64 Ilyen feltételek mellett a negyedik és az ötödik kérdést úgy kell érteni, mint amelyek lényegében arra irányulnak, hogy a „nyilvánossághoz közvetítésnek" a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell-e értelmezni, mint amelybe beletartozik az, ha szabadfoglalkozású tevékenység végzése keretében fogorvosi magánrendelőkben ingyenesen hangfelvételeket sugároznak a páciensek számára, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek, és hogy az ilyen sugárzás a hangfelvétel-előállítók számára keletkeztet-e jogot díjazásra.

Az elfogadhatóságról

65 M. Del Corso úgy véli, hogy a negyedik és az ötödik kérdés elfogadhatatlan, mivel sohasem ismerte el azt, hogy a fogorvosi rendelőjében rádiókészülékével védelem alatt álló hangfelvételeket sugárzott volna a pácienseinek, még kevésbé azt, hogy a páciensek ilyen sugárzásért belépőjegyet váltottak volna.

66 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróság, nem pedig a Bíróság feladata az alapjogvita alapjául szolgáló tényállás megállapítása, és ebből a meghozandó határozatára vonatkozó következmények levonása (lásd a C-435/97. sz., WWF és társai ügyben 1999. szeptember 16-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-5613. o.] 32. pontját, valamint a C-232/09. sz. Danosa-ügyben 2010. november 11-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-11405. o.] 33. pontját).

67 Az uniós és nemzeti bíróságok hatáskörmegosztásának keretében ugyanis főszabály szerint a nemzeti bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben teljesülnek-e az uniós norma alkalmazását maguk után vonó ténybeli feltételek, a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során szükség esetén pontosításokat adhat, amelyek célja, hogy iránymutatást adjanak a nemzeti bíróságnak az értelmezés során (lásd ebben az értelemben a C-424/97. sz. Haim-ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-5123. o.] 58. pontját, valamint a C-22/08. és C-23/08. sz., Vatsouras és Koupatantze egyesített ügyekben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4585. o.] 23. pontját).

68 A jelen ügyben – ahogyan ez az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből is következik – a negyedik és az ötödik kérdés azon a ténybeli előfeltevésen alapul, hogy M. Del Corso védelem alatt álló hangfelvételeket sugárzott a pácienseinek.

69 Következésképpen ezeket a kérdéseket elfogadhatónak kell minősíteni és a kérdést előterjesztő bíróság által megállapított tényállási kereteken belül kell megvizsgálni.

Az ügy érdeméről

70 A „nyilvánossághoz közvetítés" fogalmával kapcsolatban először is arra kell rámutatni, hogy az nemcsak az alapeljárás szempontjából releváns rendelkezésben, a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szerepel, hanem a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében is, valamint különösen a Római Egyezmény 12. cikkében, a WPPT 15. cikkében és a TRIPs Megállapodás 14. cikkének (1) bekezdésében.

71 Amint az a jelen ítélet 55. pontjából is következik, a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát a Római Egyezményben, a TRIPs Megállapodásban és a WPPT-ben szereplő megfelelő fogalmakra tekintettel kell értelmezni, méghozzá oly módon, hogy ezekkel az egyezményekkel – a fogalmakat körülvevő szövegkörnyezetet és az említett egyezmények rendelkezéseivel elérni kívánt célt is figyelembe véve – továbbra is összeegyeztethető legyen.

72 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg. Ezt a rendelkezést a WCT 8. cikke ihlette, amelynek a szövegét gyakorlatilag megismétli.

73 A 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsák azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Ez a rendelkezés a Római Egyezmény 12. cikkéből merít, és szintén csaknem szó szerint átveszi annak szövegét (lásd a C-245/00. sz. SENA-ügyben 2003. február 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-1251. o.] 35. pontját)

74 A 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és a 92/100 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének összehasonlításából az következik, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát ezekben a rendelkezésekben nem azonos összefüggésben használják, és ez a fogalom ugyan hasonló, részben mégis eltérő célra irányul.

75 A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése alapján ugyanis a szerzőket olyan preventív jellegű jog illeti meg, amely lehetővé teszi számukra, hogy a nyilvánossághoz közvetítés megtiltása érdekében művük lehetséges felhasználói és a felhasználók által esetlegesen tervezett nyilvánossághoz közvetítés közé álljanak. Az előadóművészeket és a hangfelvétel-előállítókat a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján viszont olyan kompenzációs jellegű jog illeti meg, amely csak akkor gyakorolható, ha a hangfelvételt már kereskedelmi célból nyilvánosságra hozták, illetve egy felhasználó e hangfelvétel példányát a nyilvánossághoz való közvetítésre használja vagy már használta.

76 Ebből konkrétan a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével kapcsolatban egyrészt az következik, hogy ez a rendelkezés a „nyilvánossághoz közvetítés” egyedi értékelését tartalmazza. Ugyanez vonatkozik a felhasználó azonosságára és a szóban forgó hangfelvétel felhasználásának kérdésére is.

77 Másrészt a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését a mű felhasználásának esetében alkalmazva kitűnik, hogy az e rendelkezésben foglalt jog alapvetően gazdasági jellegű jog.

78 Így annak megítélése érdekében, hogy egy felhasználó a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében nyilvánossághoz közvetítést valósít-e meg, a jelen ítélet 76. pontjában megállapított egyedi megközelítésnek megfelelően egy adott felhasználó helyzetét, valamint az összes olyan személy helyzetét kell értékelni, akik számára a felhasználó a védelem alatt álló hangfelvételeket közvetíti.

79 Ennek megítéléséhez több, nem önálló jellegű és egymástól függő, kiegészítő kritériumot kell figyelembe venni. Következésképpen egyenként és egymással kölcsönhatásban is alkalmazni kell ezeket, mivel különböző konkrét helyzetekben igen változó erősséggel lehetnek jelen.

80 A nemzeti bíróságnak ezért átfogóan kell értékelnie az adott helyzetet.

81 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Bíróság a 2001/29 irányelv némiképpen eltérő szövegösszefüggésében már kialakított bizonyos kritériumokat.

82 Először is, a Bíróság már hangsúlyozta a felhasználó megkerülhetetlen szerepét. Így egy szálloda és egy pub üzemeltetőjével kapcsolatban azt mondta ki, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közvetítést valósít meg akkor, amikor magatartása következményeinek teljes tudatában, közvetítőként jár el vendégei irányában a védelem alatt álló művet tartalmazó, sugárzott műsor hozzáférhetővé tételével. Ugyanis e beavatkozás hiányában vendégei, akik mind az említett műsor kiterjedési területén belül tartózkodnak, különben elvileg nem tudnák a sugárzott művet élvezni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SGAE-ítélet 42. pontját, valamint a C-403/08. és C-429/08. sz., Football Association Premier League és társai egyesített ügyekben 2011. október 4-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-9083. o.] 195. pontját).

83 Másodszor, a Bíróság már tisztázott néhány, a nyilvánosság fogalmához szorosan hozzátartozó elemet.

84 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a 2001/29 irányelv értelmében a „nyilvánosság” kifejezés meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és egyébként viszonylag jelentős számú egyént foglal magában (lásd ebben az értelemben a C-89/04. sz. Mediakabel-ügyben 2005. június 2-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-4891. o.] 30. pontját; a C-192/04. sz. Lagardère Active Broadcast ügyben 2005. július 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-7199. o.] 31. pontját, valamint a fent hivatkozott SGAE-ítélet 37. és 38. pontját).

85 Legelőször is a nyilvánosság „meghatározatlan” jellegével kapcsolatban rá kell mutatni arra, hogy „nyilvános közvetítés” fogalmának a WIPO Glossaryban található, kötelező jogi jelleggel nem bíró, de a nyilvánosság fogalmának értelmezését elősegítő meghatározása alapján az nem más, mint „valamely mű bármely alkalmas módon való észlelhetővé tétele […] általánosságban – ellentétben azon meghatározott személyekkel, akik magáncsoporthoz tartoznak – személyek részére”.

86 Ami továbbá a „viszonylag jelentős számú egyén” kritériumát illeti, az annak jelzésére irányul, hogy a nyilvánosság fogalma egy bizonyos számbeli minimumot jelent, ami kizárja ebből a fogalomból az érintett személyek túlságosan kicsi, sőt jelentéktelen számát.

87 Ennek a számnak a meghatározásához a Bíróság olyan együttesen fennálló kritériumokat vett figyelembe, amelyek a műveknek a lehetséges címzettek számára történő hozzáférhetővé tételéből következnek (lásd a fent hivatkozott SGAE-ítélet 39. pontját). E tekintetben nemcsak annak van jelentősége, hogy egyidejűleg hányan, hanem annak is, hogy közülük egymás után hányan fértek hozzá ugyanahhoz a műhöz.

88 Harmadszor, a fent hivatkozott Football Association Premier League és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 204. pontjában a Bíróság kimondta, hogy jelentőséggel bír a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „közvetítés” haszonszerző jellege.

89 Ebből következően ez még inkább igaz az olyan, méltányos díjazáshoz való jog esetében, mint amilyenről a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése rendelkezik, tekintettel e jog alapvetően gazdasági jellegére.

90 A Bíróság korábban különösen azt mondta ki, hogy a szálloda üzemeltetőjének arra irányuló közvetítő jellegű eljárása, hogy hozzáférhetővé tegye a sugárzott műveket a vendégei számára, olyan kiegészítő szolgáltatásnyújtásnak tekintendő, amelynek célja bizonyos értelemben véve az abból való haszonszerzés, mivel a szolgáltatás felkínálása hatással van a szálloda kategóriabesorolására, és így a szobák árára is. Ehhez hasonlóan a Bíróság azt is kimondta, hogy a sugárzott műveket a pub üzemeltetője haszonszerzési céllal közvetíti, és ez a közvetítés kihat e létesítmény látogatottságára és végső soron annak gazdasági eredményeire (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SGAE-ítélet 44. pontját, valamint a fent hivatkozott Football Association Premier League és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 205. pontját).

91 Ebbe az is beleértendő, hogy a közvetítéssel érintett nyilvánosságot a felhasználó egyrészt megcélozta, másrészt az valamilyen módon fogékony a közvetítésre, és nem csak véletlenül „fogták be”.

92 Különösen ezekre a kritériumokra tekintettel kell megítélni azt, hogy egy olyan ügyben, mint amilyen az alapeljárásban szerepel, a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében „nyilvánossághoz közvetítést” valósít-e meg az a fogorvos, aki a páciensei jelenlétében háttérzeneként hangfelvételeket sugároz.

93 Jóllehet főszabály szerint – amint az a jelen ítélet 80. pontjában is szerepel – a nemzeti bíróságok feladata annak megítélése, hogy az adott ügyben ez az eset áll-e fenn, valamint az, hogy e tekintetben érdemben elvégezzék a tények értékelését, a jelen üggyel kapcsolatban azt kell megállapítani, hogy a Bíróságnak minden szükséges elem rendelkezésére áll annak megítéléséhez, hogy megvalósul-e ilyen nyilvánossághoz közvetítés.

94 Először is rá kell mutatni arra, hogy a fent hivatkozott SGAE-ítélet és Football Association Premier League és társai ítélet alapjául szolgáló ügyekhez hasonlóan egy fogorvos páciensei, jóllehet a hangfelvételek vivőjelének kiterjedési területén belül vannak, csak a fogorvos tudatos közvetítésének köszönhetően élvezhetik ezeket a hangfelvételeket. Ezért úgy kell tekinteni, hogy ez a fogorvos tudatos közvetítőként jár el e hangfelvételek sugárzásakor.

95 Az olyan fogorvosi páciensekkel kapcsolatban továbbá, mint amilyenekről az alapügyben szó van, arra kell rámutatni, hogy ezek személyek olyan összességét alkotják, amelynek összetétele nagyban megszilárdult, és ezért meghatározott lehetséges címzettek összességét képezik, mivel más személy főszabály szerint nem részesül a fogorvos kezelésében. Következésképpen a jelen ítélet 85. pontjában adott meghatározással szemben nem „általánosságban meghatározott személyekről” van szó.

96 Másfelől annak a jelentőségével kapcsolatban – a jelen ítélet 84. pontjának megfelelően –, hogy a fogorvos hány személy számára tette hallhatóvá a sugárzott hangfelvételt, meg kell állapítani, hogy a fogorvosi pácienseket illetően ez a szám alacsony, sőt jelentéktelen, mivel a rendelőben egyidejűleg jelen lévő személyek köre általában igen behatárolt. Ezenkívül, bár a páciensek egymás után következnek, főszabály szerint egymást váltva akkor sem ugyanannak a hangfelvételnek a címzettjei, különösen ha sugározzák a hangfelvételeket.

97 Végül nem vitatható, hogy egy olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben fennáll, az a fogorvos, aki a páciensei jelenlétében háttérzeneként hangfelvételeket sugároz, nem számíthat ésszerűen arra, hogy pusztán a zenei közvetítés miatt növekedni fog a rendelői forgalom, és az általa nyújtott kezelés árát sem emelheti. Ezért önmagában ez a sugárzás nem lehet kihatással a fogorvos jövedelmére.

98 A fogorvos páciensei ugyanis kizárólag abból a célból jelennek meg a fogorvosi rendelőben, hogy kezelésben részesüljenek, míg a hangfelvételek sugárzása nem tartozik szorosan hozzá a fogorvosi kezelés elvégzéséhez. Véletlenszerűen és akaratuktól függetlenül kapnak hozzáférést bizonyos hangfelvételekhez aszerint, hogy mikor érkeznek meg a rendelőbe, mennyi ideig várakoznak, és milyen kezelésben részesülnek. Ilyen feltételek mellett nem feltételezhető, hogy az átlagos fogorvosi pacientúra fogékony lenne a szóban forgó sugárzásra.

99 Következésképpen az ilyen sugárzásnak – a jelen ítélet 90. pontjában kifejtett kritériummal ellentétben – nincsen haszonszerző jellege.

100 Ezen megállapítások összességéből az következik, hogy nem valósít meg a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében „nyilvánossághoz közvetítést” az a fogorvos – mint amilyenről az alapügyben is szó van –, aki a rendelőjében ingyenesen hangfelvételeket sugároz a páciensei számára, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek.

101 Következésképpen egy olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben fennáll, nem teljesül a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelmény, amely feltétele annak, hogy a felhasználó méltányos díjat fizessen, vagyis az, hogy a felhasználó e rendelkezés értelmében „nyilvánossághoz közvetítést” valósítson meg.

102 Ilyen feltételek mellett a negyedik és az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „nyilvánossághoz közvetítésnek” a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az alapügyben szereplőhöz hasonló fogorvosi rendelőben, szabadfoglalkozású tevékenység keretében, olyan páciensek számára történő ingyenes hangfelvétel-sugárzásra, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek. Ennélfogva az ilyen sugárzás a hangfelvétel-előállítók számára nem keletkeztet jogot díjazásra.

A költségekről

103 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló egyezménynek, amely az 1994. április 15-én Marrakeshben aláírt és a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal jóváhagyott, a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó egyezmény 1 C. mellékletét képezi, és a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) előadásokról és hangfelvételekről szóló, 1996. december 20-i szerződésének rendelkezései alkalmazandóak az uniós jogrendben.

Mivel az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-án Rómában létrejött nemzetközi egyezmény az Európai Unió jogrendjének nem alkotja részét, nem alkalmazandó az uniós jogrendben, azonban közvetett hatásokat vált ki benne.

Magánszemélyek nem hivatkozhatnak közvetlenül sem a Római Egyezményre, sem a TRIPs Megállapodásra, illetve a WPPT-re.

A „nyilvánossághoz közvetítésnek” a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelvben és az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben szereplő fogalmát a Római Egyezményben, a TRIPs Megállapodásban, valamint a WPPT-ben szereplő megfelelő fogalmakra tekintettel kell értelmezni, méghozzá oly módon, hogy ez utóbbiakkal – a fogalmakat körülvevő szövegkörnyezetet és a vonatkozó szellemi tulajdonjogi egyezmények rendelkezéseivel elérni kívánt célt is figyelembe véve – továbbra is összeegyeztethető legyen.

2) A „nyilvánossághoz közvetítésnek” a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az alapügyben szereplőhöz hasonló fogorvosi rendelőben, szabadfoglalkozású tevékenység keretében, olyan páciensek számára történő ingyenes hangfelvétel-sugárzásra, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek. Ennélfogva az ilyen sugárzás a hangfelvétel-előállítók számára nem keletkeztet jogot díjazásra.

Aláírások